

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 23 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Рецензенти:

Божкова Вікторія Вікторівна – д-р екон. наук, професор, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка (Україна);
Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 14 листопада 2024 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 23 травня 2024 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 112 с.

The collection consists of the materials from V International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

Організатори конференції:

Співорганізатори конференції:

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Бахчеширський Університет (м. Стамбул, Туреччина)

Естонський університет прикладних наук по підприємництву (м. Талін, Естонія)

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, Україна).

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 Міжнародні економічні відносини SECTION 1 International economic relations

<i>Андрущенко К. В., Мігулін Д. А., Перерва П. Г.</i> Інформаційно-аналітичне забезпечення міжнародного бізнесу	7
<i>Дробот В.Д., Щербаченко В.О.</i> Прогнози розвитку міжнародних економічних операцій та фінансових ринків	10
<i>Oksana Gladchenko, Anastasiia Teslyk</i> Startup culture in the Nordic countries: innovation boom through socio-economic transformations	12
<i>Дробот В.Д., Воронцова А.С.</i> Культурні відмінності як передумови формування національних та ділових стереотипів в міжнародному бізнесі	14
<i>Тарасенко А. В., Болюх І. О., Перерва П. Г.</i> Аутсорсинг багатонаціональних підприємств	16
<i>Волков В. В., Линник А. А., Погорелова Т. О.</i> Аналіз міжнародної конкурентоспроможності	19
<i>Домашенко В.С., Хусаїмова А., Домашенко М.Д.,</i> Шлях України до отримання статусу кандидата в Європейський Союз	23
<i>Zubrov S.M., Molchanov O.V.</i> Effective logistics management in the context of global risks and transformations for Ukraine	25
<i>Дівенок Б. К., Лагута А. О., Перерва П. Г..</i> Бізнес -планування зовнішньо-економічної діяльності	28
<i>Halynska Yuliia, Cherpulska Anastasia</i> Promising professions in the European market according to ukraine's development strategy	31
<i>Бударина Л. Г., Ляліна О. А., Перерва П. Г.</i> Міжнародне стартап проектування	34
<i>Климентова М. В., Кобелева Т. О.</i> Дослідження функцій ціни	37
<i>Грицина О.В., Воронцова А. С.</i> Розвиток національного ринку банківських послуг в умовах глобалізації	40
<i>Нестеров Д. О., Клименко М. А., Сусліков С. В.</i> Ефективність торгівлі з європейськими компаніями	42
<i>Утєнкова О. А., Гузе С. К., Черепанова В. О.</i> Міжнародний економічний розвиток країн	46

<i>Domashenko M. D., Lapshyna M. Yu., Prokopenko O.V.</i> Application of social media and online platforms in international marketing	49
<i>Козир М.А., Воронцова А. С.</i> Характеристика сучасного стану і основних тенденцій розвитку ринку послуг України	53
<i>Курінний Д. О., Пересада А. Д., Перерва П. Г.</i> Міжнародні інвестиції на основі венчурного капіталу	55
<i>Жалдак В.О., Тарасенко С.В.</i> Особливості світових фінансових криз у 21 сторіччі та їх вплив на економіку України	58
<i>Кобизський Д.С.</i> Трансфер технологій як інжиніринговий управлінській інструмент підтримки вітчизняних підприємств на зовішніх ринках	60
<i>Томілін О. М., Стельмах А. С., Новік І. О.</i> Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур	63
<i>Сотніченко І.В., Тарасенко С.В.</i> Інституціональний та індивідуальний аспекти криптовалютних інвестицій	66
<i>Yuriy Petrushenko, Olha Kurhanska Dmytro Kurhanskyi</i> Security management of civil organization	68
<i>Юрченко М.Г., Тарасенко С.В.</i> Swot-аналіз міжнародної конкурентоспроможності закладів вищої освіти України	70
<i>Шимошенко А.О., Тарасенко С.В.</i> Сучасні тенденції міжнародного маркетингу	73
<i>Колесник Н. Д.</i> Світовий досвід формування місцевих бюджетів	75
<i>Долуда К.Ю.</i> Іноземне інвестування в національну економіку	80

РОЗДІЛ 2

Економіка сталого розвитку

SECTION 2

The economics of sustainable development

<i>Мишенін Є. В.</i> Еколого-економічний аспект відносин власності на природні об'єкти в агросфері України	82
<i>Курбатова Т.О., Передерій Т.А</i> Гібридні вітро-сонячні електростанції: перспективи та бар'єри для інсталяції в домогосподарствах України	84
<i>Зіновчук Н. В., Мишенін Є. В.</i> Методологія оцінки впливу кліматичних змін на міграційні процеси та асимілятивну здатність екосистем	86

РОЗДІЛ 3

Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток

SECTION 3

The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Yuriy Petrushenko, Yuliia Tatarchenko</i> Feminist principles in international economic relations and sustainable development	91
<i>Петрова М. Є., Токар Р. О., Перерва П. Г.</i> Європейська регіональна політика	93
<i>Bohdana Yevdokymova, Inessa Yarova, Yevhen Mishenin</i> The role of education in ensuring economic stability and sustainable development: lessons from Germany	96
<i>Коваленко В. В., Коншина Г. С., Дюжев В. Г.</i> Соціальне партнерство як фактор ефективності міжнародного менеджменту	99
<i>Bohdana Yevdokymova, Inessa Yarova, Yevhen Mishenin</i> Integration of Ukrainian education into the global educational space	103
<i>Cherkai K. O., Tarasenko S.V., W.Duranowski</i> The impact of hofstede's cultural dimensions on individual and professional paths of Ukrainian migrants in Switzerland	106
<i>Domashenko M. D., Kursova A, Koritova T.P.</i> Ways to increase the export potential of Ukrainian enterprises in trade with Poland	108

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Здобувач **Колесник Н. Д.**
Сумський державний університет, Україна

При виборі країн щодо порівняльного аналізу важливо брати до уваги рівень соціально-економічного розвитку тієї чи іншої держави. Так, наприклад, до розвинених країн належить Японія, яка за формою правління є конституційною монархією, а, за державним устроєм є унітарною державою. Японська система управління, зокрема і бюджетна система, загалом представлена двома рівнями[12]:

державним та муніципальним, причому муніципальний рівень складається з двох самостійних підрівнів.

Самоврядні адміністративні одиниці місцевого рівня поділяються на: звичайні (префектури та муніципалітети – міста, селища, села) та спеціалізовані (спеціальні райони Токіо та об'єднання звичайних самоврядних адміністративних одиниць місцевого рівня) самоврядні територіальні одиниці.

Отже, щодо організації системи місцевого самоврядування Японія відрізняється від України тим, що немає так званого мезорівня (регіонального рівня). При цьому той факт, що в Японії місцевий рівень управління включає в себе підрівні, певною мірою має місце і в Україні, оскільки українські муніципалітети різняться за типами в залежності від масштабів території та обсягу компетенції на міські округи, муніципальні райони, міські та сільські поселення та внутрішньоміські муніципальні утворення.

У зв'язку з цим є доцільним розглянути та структуру муніципальних доходів у Японії. Доходи японських муніципальних утворень здебільшого складаються з місцевих податків (localtaxes), податків місцевого розподілу, що встановлюються з метою недопущення незбалансованості податкових доходів місцевих бюджетів, необхідних для гарантованого виконання першочергових зобов'язань органів місцевого самоврядування перед населенням (localallocationtaxes), фінансових ресурсів, які спрямовуються центральним урядом на користь місцевих урядів (Nationaltreasurydisbursements), що є певним аналогом міжбюджетних трансфертів та доходів від випуску муніципальних облігацій (localbonds). Водночас доходи, які можуть бути використані органами місцевого самоврядування на будь-які цілі, такі як місцеві податки та податки місцевого розподілу, називаються головними доходами (generalrevenueresources).

Для місцевої влади дуже важливо мати достатні обсяги головних доходів для того, щоб ретельно реалізовувати покладені на них

повноваження. У 2023 р. обсяг головних доходів японських місцевих бюджетів (включно з префектурою) становив 56,1% (рис. 1) [6].

Рисунок 1 – Структура доходів місцевих бюджетів у Японії [6]

У цілому нині основні доходи інакше можна назвати податковими доходами японських місцевих бюджетів, хоча крім вищезгаданих податків до складу основних доходів також входять спеціалізовані державні гранти (цільові ресурси), але їхня частка невелика (0,1%).

З одного боку, виходячи з того, що раніше наведений перелік доходів у Японії називають головними доходами, можна припустити, що ці доходи розцінюються в японській практиці як власні, тому що характеризуються регулярністю надходження і тим самим забезпечують максимальну реалізацію

повноважень органів місцевого самоврядування.

Однак, з іншого боку, слід зазначити, що в українській практиці міжбюджетні трансферти, до яких в Японії відносяться Nationaltreasurydisbursements і які займають третє місце в структурі основних доходів, до власних доходів не належать.

У структурі державних доходів Японії істотну частку (17,4%) займає категорія про інших доходів. В офіційних даних відсутня деталізація складу цієї групи доходів, проте виходячи із загального виду структури муніципальних доходів можна припустити, що це деякі неподаткові доходи, одержувані в результаті управління муніципальним майном та (або) здійснення інших доходів діяльності в рамках чинного в Японії законодавства.

Варто зауважити, що частка неподаткових доходів у японських місцевих бюджетах (17,4%) значно вища, ніж аналогічний показник в Україні (8,6% станом на 2023 р.). Причому якщо врахувати той факт, що до неподаткових доходів у Японії можна віднести ще й доходи від випуску

муниципальних облігацій, то різниця між відповідними показниками в Японії та Україні буде ще вищою. Також слід звернути увагу на те, що частка так званих міжбюджетних трансфертів (Nationaltreasurydisbursements) у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів у Японії (15,2%) у 4 рази менша, ніж у Україні (63,7% станом на 2023 р.), що у свою чергу свідчить про більшу орієнтованість місцевих бюджетів Японії до формування доходної частини з допомогою власних ресурсів, ніж з допомогою залучених із центрального бюджету [13].

Для більшої конкретизації проведеного аналізу необхідно також розглянути структуру доходів бюджету у власне японських муніципалітетів. У цілому нині структура аналогічна раніше розглянутій структурі доходів щодо загальної сукупності муніципальних утворень Японії (з урахуванням префектур): розподіл часток за доходними джерелами однаково, відмінності перебувають лише у рівні їх значень. Однак при цьому в структурі доходів муніципалітетів з'являється окрема стаття доходів – фінансові ресурси префектур (prefecturaldisbursements), що спрямовуються до бюджетів муніципалітетів (рис. 2).

Рисунок 2 – Структура доходів місцевих бюджетів муніципалітетів Японії в 2023 р.

Слід ще раз звернути увагу до структури основних доходів бюджетів муніципалітетів. Примітно, що у їхньому складі переважають доходи від місцевих

податків (32,7%), далі йдуть доходи від місцевих розподілених податків (14,7%), інші головні доходи (3,5%) (ймовірно, це штрафи, пені за

несплату або неповну, несвоєчасну сплату податків та інших обов'язкових платежів), відрахування від державних податків (localtransfertax) (0,7%) та спеціалізовані муніципальні гранти (0,1%).

Продовжуючи проведення порівняльного аналізу, розглянемо структуру місцевих податків у Японії (рис. 3).

Як бачимо, найбільшу частку в структурі місцевих податків рівня префектур складають податки на доходи: податки на доходи населення (39,4%) та податки на доходи підприємств (за аналогією з українською практикою – податок на прибуток організацій) (20,4%), а також податок на місцеве споживання (19,8%) – податок на витрати на придбання товарів та послуг. Також у структурі подано транспортний податок (9,9%), який передбачає сплату обов'язкових платежів у зв'язку з володінням транспортним засобом, а також пов'язані з транспортом акцизи.

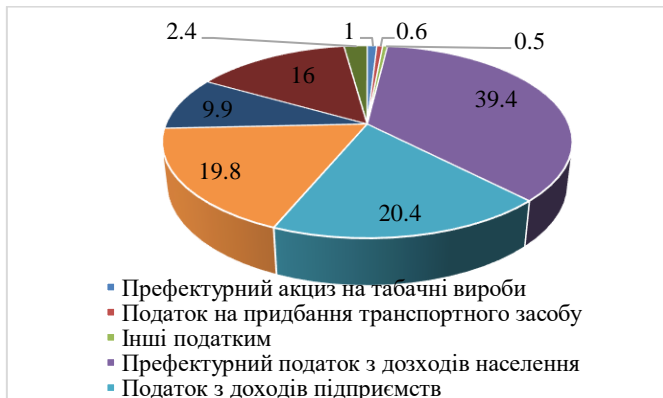

Рисунок 3 – Структура місцевих податків префектур у Японії[7]

Структура місцевих податків муніципалітетів дещо інша, ніж в префектур (рис.4).

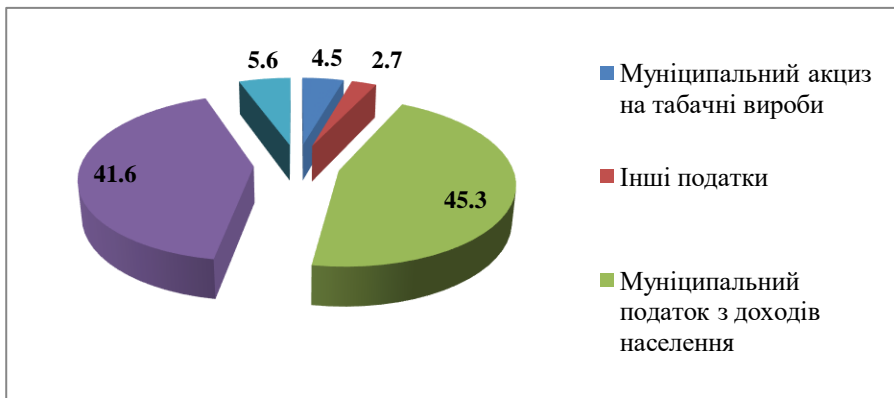

Рисунок 4 – Структура місцевих податків муніципалітетів у Японії[7]

Проте найбільшу частку тут, як і у випадку з префектурами, займає податок з доходів населення, який належить до саме муніципальних податків (45,3%). Наступним за питомою величиною є податок на основні засоби (41,6%).

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 зі та доповненнями станом на 01.01.2020 р.
2. Про місцеве самоврядування. Закон від 20.09.2011 № 3739-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст.173 зі та доповненнями станом на 01.01.2024 р.
3. Бюджетний кодекс України від 05.04.2010 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131 зі та доповненнями станом на 30.01.2024 р.
4. Баженова Ю. Б. Стійкий розвиток економічних систем як основа макроекономічної стабільності. Формування ринкових відносин в Україні. 2019. №1(92). С. 77-82.
5. Базилевич В. Д. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах. Фінанси України. 2019. № 12. С. 5-12.
6. Бейко О.В. Добре місцеве врядування: можливий порядок денний для України. Проблеми формування добрососного, належного місцевого врядування : зб. матеріалів та документів. К.: Атіка, 2018. С. 250-257.
7. Благує І. Г. Генезис та еволюція фінансів у ринковому економічному середовищі. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.18. С. 265-277.
8. Бондаренко А. І. Вплив держави на формування місцевих бюджетів у країнах Європи. Теорія та практика державного управління. 2020. Вип. 4. С. 185-192.
9. Опарін В.М. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. Фінанси України. 2017. № 2. С. 110-128.
10. Пігуль Н.Г., Боярко І.М., Люта О.В. Європейський досвід формування доходів місцевих бюджетів. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 5 (192), т.2. С. 138- 142.